

Biskop Atle Sommerfeldt:

VISITASFOREDRAG RÅDE SOKN

24.april 2016

Kirken - innvevd i Rådesamfunnets historie

Rådes kommunevåpen viser oss de to grunnleggende elementene som har formet dette lokalsamfunnet fra begynnelsen av: Den gule bjelken symboliserer raet fra øst til vest og er bærebjelken i bygdas naturlandskap. Raet danner forutsetningen for den svært fruktbare jorda som gjør Råde til en grønn bygd. Naturen har vært raus med Råde, og menneskenes kulturarbeid har i flere tusen år gitt folk og fe et godt levebrød. De fem tydelige bygdeborgene fra begynnelsen av vår tidsregning viser dette. De var, ifølge arkeolog Øystein Kock Johansen i første bind av Rådes historie, bygget som forsvar mot dem som lot seg friste av bygdas velstand og gode jordsmonn. Velstanden ledet også til en tydelig lagdeling i bygda mellom de med gård og eiendom, de jordløse og frem til kristningen, slavene - som på 900-tallet kanskje utgjorde 10% av befolkningen.

Allerede i bronsealderen finner vi tydelige spor av velstanden ved de mange gravhaugene, som er langt flere enn i de fleste andre bygder på Østlandet. Gravhaugene leder oss også på sporet av religionsutøvelse, menneskehetens og vårt forsøk på å etablere en relasjon til de kreftene som ligger til grunn for vår eksistens. De i norsk sammenheng enestående offergavene i form av bronsekarene fra Østenrødøya, vitner både om høy velstand og dyp religiøsitet. Denne dype religiøsiteten gjenfinner vi også i helleristningene, slik det f.eks. kan sees i solhjulene i helleristningene på Hissingby.

Kirken og omsorgen for fattige

I velstandens skygge fantes det alltid mennesker med dårlige levekår. Sokneprest Winsnæs lagde i 1750-årene en betenkning om husmennesenes livsvilkår. Soknepresten påpekte at bøndene hadde utviklet en praksis som «tillader huusmanden at drive pladsen saa længe han er ung, frisk og kan arbeide, saa maae han dog naar han bliver gammel, affældig og skrøbelig, uden mindste medlidenhed, ja ofte uden mindste erstatning, forlade et stæd han i mange aar har dyrket og beboet». Konsekvensen var at utslitte husmenn, ofte med små barn, endte på legd eller levde som almisselemmer som måtte tigge til livets opphold. Soknepresten hadde en sentral rolle i fattigomsorgen og kjente godt til hvordan situasjonen var også for dem som ikke tilhørte bonde- og embetsstanden.

Hundre år senere var situasjonen i bygda så prekær at sokneprest Bassøe i 1883 karakteriserte Råde som «fattigbygden». Bassøe knytter fattigdom hovedsakelig til omstreiferi og dårlig moral fordi bygda ligger mellom Østfold-byene. Formannskapet i 1879 hadde derimot en tilnærming mer i slekt med Winsnæs: «For ikke faa af den arbejdende classe er ikke blodslit og sparsommelighed nok til at tilveiebringe de nødvendige midler til et verdig livsopphold». Den gangen var skattene øremerket ulike formål, og fattigskatten utgjorde over 50% av kommunens inntekter i 1878, skoleskatten var til sammenlikning på 25%.

Sokneprestenes sentrale posisjon i bygdas fattigvesen borget altså ikke for at de fattige kunne regne med at presten talte deres sak, slik sokneprest Winsnæs hadde gjort. Tvert om må jeg gi min tilslutning til professor Knut Dørums karakteristikk av betenkingen som fattigkommisjonen under ledelse av sokneprest Hadeln la frem i 1840. Professor Dørum sier at den demonstrerer ingen medfølelse, snarere forakt med de fattige, og at det er lettere å få øye på «spareviljen enn nestekjærligheten».

Kirken og undervisning

I det første hundreåret av kirkens tilstedeværelse i Råde var kirken ikke delt i en vestlig og østlig kirke. Dette skisma skjer først i 1054. Kirken i Norge knyttet seg til vestkirken og paven i Roma. Slik er det i nesten 500 år. Med reformasjonen blir kirken den sentrale aktøren i bygdens undervisning, og biskopen hadde et særlig ansvar for å se til at kristendomsundervisningen ble fulgt opp av prest og befolkning. Biskopens tilsyn var ikke bare enkelt: I 1678 skriver fogden i Moss at «i Raade og Rygge kirker møder man bulder og larm fra bøndernes talsmænd, og naade den præst der siger noget forkiært om sin menigheds folk og børn. Der skal megen møye til for at tugte de raae og barske bønder». Det kan være grunnen til at biskop Nils Glostrup i en visitasberetning fra Søndre Borge syssel i 1619 ikke beklaget seg over tilstanden i Råde, på tross av at han innleder beretningen med å skrive at «jeg truer så omhyggelig det sømmer seg mitt embete, og hvor det var nødvendig beklager jeg meg». I 1634 skrev han til og med at «ungdommen hadde gjort god fremgang i forklaringen» - det er til Luthers katekisme. Det er på skuldrene av denne undervisningen skolevesenet utvikles i Norge med biskop, prost og sokneprest som de sentrale aktører i opprettingen av skolen her i Råde i 1742. Sokneprestens rolle kunne være krevende. I 1807 sa han opp klokkeren fordi han var tunghørt og sterkt alkoholisert. Bråk ble det. Klokkeren fikk støtte og sympati «da den gamle dranker er beslættet med den halve bygd», ifølge sokneprest Dahl. Helt frem til 1960-tallet satt soknepresten i skolestyret i kommunen.

Kirken og bygdas organisering

Kristningen av Norge kom tidlig til Østfold og Råde. Den første kirken i bygda, Tesala-kirken, antas å bli bygd på 900-tallet på Huseby gård, gårdskirken på Tomb kan være at par hundre år yngre. Kristendommen innebar et stort skifte i befolkningens livsform, men også i bygdens organisering. Religionsutøvelsen ble flyttet fra høvdingene og storbøndernes kontroll, til egne kirkebygg knyttet til den nasjonale og globale kirke. Kirkebyggene gikk fra å være gårdskirker til soknekirker, og landet ble inndelt i kirkesogn.

Det var Råde kirkesogn som ifølge historikeren Per Norseng ble utgangspunktet for den Rådebygda vi kjenner i dag. I snart 900 år har Råde kirke og kirkegård vært sentrum i Råde sogn som i hovedsak tilsvarende det kirkesognet vi har i dag, og som sammenfaller med dagens Råde kommune. Denne tette sammenheng mellom kommune og sokn var igjen aktuelt da sentrale myndigheter i 1839 foreslo at Råde prestegjeld skulle deles mellom Onsøy og Rygge. Den tidligere omtalte sokneprest Hadeln innledet for formannskapet og stilte blant annet spørsmål i en nokså retorisk form om denne forandringen ville gagne fattigvesenet, skolevesenet og befolkningens åndelige behov. Formannskapet var overbevist om at dette ikke var tilfelle, og de sentrale myndighetene frafalt sin plan.

Disse glimtene fra historien viser noen eksempler på hvordan Den norske kirke har vært dypt involvert i bygdas utvikling de siste tusen årene, ikke minst med hensyn til omsorgen for fattige og for barn og unge. Tidene har forandret seg betydelig og forholdet mellom Den norske kirke, befolkningen og kommunens styrende organer er annerledes i dag. Det er en helt sentral oppgave i årene fremover å utvikle disse relasjonene i en annen tid for å møte de utfordringene vårt århundre gir lokalsamfunn og kirke.

Kirkens rolle i lokalsamfunnet har sitt sentrum i kirkebyggene og den relasjon som der skapes mellom menneskene og Den treenige Gud. Altertavlene og døpefontene i Råde og Tomb kirke viser menneskene denne relasjonens fundament: Den korsfestede og oppstandne Jesus Kristus tilstede i Ord og sakrament. Vår religiøse lengsel er besvart med at Gud kommer til oss. Det er dette som har vært og er kirken og kristendommens evangelium til befolkning i Råde. Tvers igjennom sorg og glede, fattigdom og rikdom, presteskapets klokskap og dumskap, har dette vært og er og vil bli det bærekraftige holdepunktet for livstolkning og livshjelp for befolkningen her i Råde sogn.

Den norske kirke i dagens Råde

Medlemskap

Den norske kirke er fortsatt den religiøse institusjonen som det store flertallet av befolkningen tilhører og som de bruker som sted for sin religiøsitet og tro. 76,4% var medlem i Den norske kirke i 2015, 2,2% over landet som helhet, men det er en nedgang fra 85,3% ved forrige visitas i 2007. Antallet medlemmer har holdt seg ganske stabilt, men det er 200 færre medlemmer i 2015 enn det var i 2007, likevel med en liten oppgang fra 2014 til 2015, til 5624.

Åndelig utvikling: Gudstjenestene

Gudstjenestene er kirkens sentrale handling der den treenige Gud kommer oss i møte som den korsfestede og oppstandne Jesus Kristus i Ord og sakrament, og innbyr oss til fellesskap med seg. Det er god og stabil oppslutning om gudstjenestene i Råde med et gjennomsnitt på 112 deltagere i hver gudstjeneste. Det er rett i underkant av 2% av medlemmene, og utgjør til sammen 9671 deltagere. Hvert medlem deltar i gjennomsnitt på 1,72 gudstjenester i året, betydelige over gjennomsnittet for bispedømmet som er 1,22. I tillegg har det vært i overkant av 5000 mennesker tilstede ved kirkelige gravferder og vigsler.

Biskopen har i tråd med Kirkemøtets beslutning, bedt om at det feires **nattverd** i minst 75% av gudstjenestene på søn- og helligdag. Det er gledelig at en nå er kommet opp i 73%, en betydelig økning fra 2011 da det ble feiret nattverd i under halvparten av gudstjenestene. Antall nattverdgjester pr gudstjeneste har holdt seg stabilt. Det er derfor fortsatt en oppgave for forkynnelse og samtaler å videreutvikle en kultur som gir alle våre dømte medlemmer frimodighet til å delta i nattverdfeiringen og slik finne et solid ankerfeste for sin tro og sin søkning.

Antall **vigsler** i kirken varierer mye fra år til år, men det kan se ut til at nedgangen vi har sett i mange år er stoppet opp i Råde. Det er gledelig at flere nå ser sitt samliv i en kirkelig ramme. Biskopen har åpnet for at vigsler kan finne sted også utenfor kirkerommet på steder som egner seg til gudstjeneste. I år har jeg godkjent Saltholmen, husmannsplassen Hallinsås og Bygdetunet

som slike steder, men ønsker at folk skal være oppmerksom på at vigsel i kirkerommet også kan skje ved en enkel seremoni for de som ønsker det.

Andel kirkelige **begrovelser** av alle gravferder viser stor variasjon, selv om antallet kirkelige gravferder er stabilt. Kirkens rolle som gravferdsforvalter sikrer en god, erfaren og respektfull forvaltning for alle. For kirken er de kirkelige gravferdene – omtrent 90% av alle gravferder i Norge - en svært viktig del av kirkens oppdrag. Gjennom samtaler, seremoni og oppfølging på kirkegården og andre steder ledsager kirken mennesker i sorg og savn. Også her i Råde er kirkegården blitt et viktig sted for sorgbearbeiding gjennom lystenning og beplanting og jevnlig besøk. Når kirkedørene er åpne på de store merkedagene som Allehelgensdag, gir dette mulighet til å skape en forbindelse mellom lysene på graven og lysene på kirkens alter og i lysgloben, slik at mennesker kan få et glimt av Kristus - Han som er verdens lys.

Musikken er en helt sentral del av kirkens gudstjenestefeiring. Jeg registrerer med glede at det er utarbeidet en plan for det kirkemusikalske arbeidet, men savner en samlet tilbakemelding til menigheten og offentligheten, f.eks. i menighetens årsrapport. Jeg er meget tilfreds med at det virker som det anvendes et mangfold av musikkformer i de ulike rommene der gudstjenester og samlinger finner sted. Det kan også virke som det er et større potensiale for kulturarrangementer i kirkene. Et nytt orgel i Råde kirke vil uten tvil kunne bety en vitalisering av Råde kirke som samlingssted og kulturutfoldelse i bygda, og fungere som en integrerende arena i et lokalsamfunn som forandrer seg raskt og har mange innflyttere. Det virker som det er god samhandling med andre kor både i fri regi og knyttet til Effata og kirkens barne- og ungdomskantori. Det vil være meget gunstig om en viderefører forsangergruppen som en kime til et kirkekor.

Menighetsrådets gudstjenesteplan er et godt redskap for strategisk gjennomtenking av gudstjenestene og for å utvikle samarbeid med ulike aktører i lokalsamfunnet og ellers.

Undervisning: Dåp og dåpsopplæring

Dåp er kirkens grunnleggende handling, og en stor begivenhet for familiene. Det er mange som blir døpt i Råde, og det er gledelig å kunne se en viss økning. Også andelen av de fødte som døpes varierer, men sett under ett er det stabilt de siste 4 årene. Også i Råde er det en stor utfordring for kirken at om lag 25% av medlemmene i Den norske kirke ikke bringer barna til dåp. Jeg registrerer med glede at ulike tiltak er iverksatt, som oppmelding til dåp på internett og husbesøk med en liten oppmerksomhet til alle nyfødte. Jeg vil oppfordre dere alle til i deres nettverk å finne ut hva som er grunnen til den synkende oppslutningen om dåp. Jeg oppfordrer også til fleksibilitet med hensyn til når dåp kan finne sted. Det beste er at dåpen forrettes i hovedgudstjenesten til påminning for alle i kirken om dåpens betydning for det kristne livet, men det er også helt legitimt å lage egne dåpsgudstjenester og legge til rette for enklere samlinger med dåp. Det er gledelig at dåp for mange nå er blitt en stor familiefest med mange deltagere og stor fest. Men en slik ramme er ikke nødvendig for kirkens dåp.

Råde menighet har siden 2007 hatt **trosopplæringstiltak** organisert som prosjekter. Overgangen til driftsfase krever at menighetsrådet legger til rette for en god og helhetlig planprosess. Planen skal godkjennes av biskopen i løpet av dette året. Den vil legge grunnlaget for styrket tverrfaglig samarbeid, samordning med nabomenighetene og mulighet til å justere

og styre opplæringen i tråd med erfaringene. En god og tydelig plan representerer også et godt verktøy til å mobilisere foreldre og andre til deltagelse for å styrke gjennomføringskraften.

Det nåværende trosopplæringsarbeidet virker solid og har høy oppslutning, langt utover det tradisjonelle barne- og ungdomsarbeidet. Hele 68% av de døpte mottok 4-årsbok i 2015, 56,5% deltok på babysang og 41% fikk 6-årsbok. At 91,1% av de døpte deltok i konfirmasjonsundervisningen vitner om meget solid kvalitetsarbeid. Det tyder på at en er på rett vei. Jeg vil også fremheve Selvforsvarskurset for jenter – og i år også utvidet til gutter - selv om oppslutningen på rundt 30 jenter kanskje er noe lav i forhold til hele kullet. Jeg observerte selv en del av dette kurset under visitasen og registrerte hvor viktig dette er i en ungdomskultur der den enkeltes grenser blir truet og overskredet på mange forskjellige måter. **Antallet** trosopplæringstiltak – 17 – er høyt og må hele tiden vurderes i forhold til kapasitet, oppslutning og frivilliges deltagelse i tiltakene.

Det virker som det er et godt samarbeidsklima mellom skole og kirke i Råde. Dette samarbeidet utvikles nå på en ny plattform der skolens kompetansemål er grunnlaget for samarbeidet med kirken. Den planen for skole-kirke-samarbeidet som foreligger, er så vidt jeg forstår ikke et levende dokument og det er klokt å revidere denne sammen med skolen - og også inkludere ungdomstrinnet. I dette samarbeidet kan både kirketjener, kantor, menighetspedagog, kirkeverge og presteskap involveres som ressurspersoner for skolen.

Omsorg for mennesker og skaperverk: Diakoni

Råde menighet har for noen år siden utarbeidet en god diakoniplan, i regi av et aktivt diakoniutvalg. Den reflekterer på en god måte Den norske kirkes forståelse av diakoni som en side ved all kirkelig virksomhet og organisert i de fire målene nestekjærlighet, inkluderende fellesskap, vern om skaperverket og kamp for rettferdighet. Det er viktig at menighetsrådet behandler også denne planen. Den holder sammen det både ansatte og frivillige utfører.

Besøktjeneste og kirkeskyss er forsterket de siste årene. Menighetspleien driver et fint arbeid, særlig på sykehjemmet og for pensjonister. En egen komite arrangerer formiddagstreff for pensjonister. Diakoniens dag og treff for innflyttere er andre gode eksempler på hvordan inkluderende arenaer utvikles.

Leksehjelpen sammen med Frikirken i Saltnes er et meget godt tiltak og det bør vurderes om det også er mulig å få til dette på Furuly, ikke minst fordi det her er en større andel barn av flyktninger. Kapellanens deltagelse «utenom huset» på Allaktivitetshuset er også svært positivt. Kirkens Nødhjelps fasteaksjon gjennomføres i hovedsak med konfirmanter og med støtte av foreldrene. Det er flott, men det kan vurderes om Fasteaksjonen kan brukes noe sterkere som en aksjon for hele menigheten og at det utvikles samarbeid med Kirkens Nødhjelps andre oppdragsgivere i Råde, Den evangelisk-luthersk frikirke, De frie evangeliske forsamlinger og pinsekirken. Andre steder – som i Sarpsborg – har aksjonen også vært brukt som grunnlag for interreligiøs samhandling.

Knøttetreffet som er en del av trosopplæringsplanen, er en åpen arena som i stor grad styres av foreldrene og gir et fint rom for sosialt samvær i permisjonstiden og for inkludering av mennesker som er nye i bygda. Muligheten for å utvide tiltakets inkludering av flyktninger under bosetting bør vurderes.

Vennskaps- og ytremisjonsarbeidet har et eget utvalg som holder vedlike og utvikler relasjonen til vennskapsmenigheten Türkös i Romania og med NMS i Beghi i Etiopia. Det antydes at en vil gjennomgå dette engasjementet i løpet av denne menighetsrådsperioden. Det er viktig at en da fortsetter å samarbeide med en av organisasjonene i Samarbeid Menighet-Misjon (SMM). Når det gjelder Romania kan det være verd å overveie å etablere en kontakt med Kirkens Nødhjelp og Kirkens Bymisjon for å se om det kan bli en komponent av relasjon med romfolket i dette arbeidet.

Det er gledelig at Råde er Grønn menighet og at Skaperverkets dag og Høsttakkefesten markeres årlig. I menighetsrådet ble det uttrykt ønske om å styrke klima- og miljøengasjementet, hvilket er helt i tråd med Den norske kirkes prioriteringer.

Menigheten var raskt på plass da det store mottakssenteret ble etablert i Råde, og så vidt jeg forstår har samarbeidet med Røde Kors, som er den naturlige koordinator av engasjement inn mot mottaket, vært vellykket og viktig både for asylsøkere og for menigheten.

Diakoniplanens utfordring er i større grad å se diakonien som en del av kirkens sendelse til verden og Råde som lokalsamfunn, og derfor utvikle diakonien sammen med kommunens prioriteringer, og potensiale for samarbeid med ulike aktører i næringsliv, stat, kommune og frivillige organisasjoner. Den sentrale rollen for en diakon i Den norske kirke i dag er å lede menighetens helhetlige diakonale arbeid og gjøre dette ved å koble sammen ulike aktører, personer og organisasjoner slik at den samlede diakonale tjenesten blir så kraftfull som mulig.

Kirken i lokalsamfunnet – inn i fremtiden

Kirken er sendt til verden og **kirken i Råde er sendt til dette lokalsamfunnet**. Råde er et godt lokalsamfunn i et land som har utviklet den kristne og humanistiske arven til et velfungerende folkestyre. Vårt norske samfunn er en del av den nordiske samfunnsmodellen der menneskenes plikter og rettigheter balanseres, og der fellesskapet sikrer alle borgernes «daglige brød», definert av Martin Luther som «alt det som hører med til hele livet vårt her i verden» (Den store katekisme). «Fader Vår» er en bønn vi ber i hver eneste gudstjeneste og de aller fleste gangene vi er sammen. Når vi ber denne bønnen forplikter vi oss også til å være hverandres bønnesvar, slik vi synger i en av de nyere salmene: «Pris være Gud, handling og bønn må bli ett» (NoS 674).

Våre lokalsamfunn styres av **folkevalgte** som holder seg med en administrasjon. De skal på basis av kunnskap om lokalsamfunnet, lovpålagte oppgaver og befolkningens anliggender, prioritere fellesskapets ressurser og stimulere til engasjement og innsats for å utvikle Råde til «et levende lokalsamfunn med aktive og engasjerte innbyggere og velfungerende og målrettede tjenester», for å sitere et av kommuneplanens (og Mosseregionens) hovedmål for perioden 2011-2022. Som lokalkirke er det all grunn til å knytte **våre** prioriteringer til de prioriteringene lokalsamfunnets tillitsvalgte har identifisert, for så å velge hvilke av disse vi vil være med å forsterke og gjennomføre med de ressurser og muligheter vi har alene og i allianse med andre. Dette vil videreføre de tre hovedområdene sokneprest Hadeln identifiserte, nemlig omsorg for fattige, barn og unges situasjon og befolkningens åndelige vekst, selvfølgelig formulert og utviklet i vår tid og på vår måte.

Det betyr for eksempel at menighetsrådet og diakoniutvalget må gi uttalelse til den miljøplanen som nå sendes på høring, og delta aktivt i prosessen med en plan for bedring av befolkningens levekår.

Råde kommunes folkehelse­rådgiver utviklet i 2015 en utmerket oversikt over helse og helsetilstand i befolkningen. Den hjelper også kirken til å se hvor utfordringene i lokalsamfunnet er i dag.

La meg nevne noen eksempler som er i tråd med de to sosiale hovedutfordringene kirken i Råde har vært opptatt av, i alle fall siden reformasjonen:

- Råde kommune vil allerede fra 2020 ha en høyere andel av befolkningen over 80 år enn Østfold og landet for øvrig med en forventet økning i antall demente.
- Det er om lag 300 personer som mottar hjemmebaserte tjenester.
- Den lave andelen innvandrere og særlig innvandrere utenfor Europa (bare 2,7%) vil øke. Det er særlig gledelig at kommunestyret har vedtatt å øke bosetningen av flyktninger betydelig, til 30 personer i 2016 inkludert familie­gjennforening.
- Det er 33 mennesker med utviklingshemming, 10 av dem har i dag botilbud.
- Det er 167 sosialhjelpsmottakere i kommunen og 150 barn og unge som lever i familier med mindre enn 60% av gjennomsnittsinntekten.
- Ungdataundersøkelsen – som omfatter alle elever i ungdomsskolen – viser at flertallet trives. Men 19% av jentene og 7% av guttene har opplevd høy grad av depressivt stemningsleie eller ensomhet i uka før undersøkelsen, 45% av jentene og 25% av guttene oppgir at de bekymrer seg for mye, og 27% av jentene og 16% av guttene oppgir å ha følt seg ensomme.
- Andelen unge som har erfart mobbing er høy, ifølge Ungdataundersøkelsen, men det ble opplyst i samtalen med skoleledelsen under visitasen, at tiltakene som er iverksatt har redusert mobbingen betydelig.
- Det er flere mellom 15 og 29 år enn landsgjennomsnittet som oppsøker primærhelsetjenesten for psykiske plager, og det er en økende andel eldre som sier de er ensomme.
- Det er også flere enn landsgjennomsnittet som blir behandlet for kjønnssykdommen klamydia i løpet av et år.
- Kommunelegen uttrykker bekymring for en betydelig forskjell i folkehelsen knyttet til utdanning og inntekt, og at denne forskjellen øker.
- Det viser seg også at det er en relativt liten andel av befolkningen som er aktive en gang i uken i frivillige organisasjoner, selv om det er mange organisasjoner. Det samsvarer med antall frivillige i menigheten som er lavere enn i nabomenighetene sett i forhold til medlemstallet.

Det er vårt privilegium i Norge at både staten, gjennom bl.a. NAV, og kommunen har som oppdrag å adressere denne type utfordringer som jeg nå har gitt noen eksempler på. Gjennom samhandling med lokalsamfunnets tillitsvalgte er kirkens muligheter til å bidra større enn vi vanligvis har frimodighet til å tenke, fordi menighetens verdigrunnlag, arenaer og aktiviteter er ressurser i løsningene av utfordringene.

Kirkens bekjennelse til alle menneskers verd og kall til å være en kirke for alle, gjør at vi er forpliktet til å utvikle vår virksomhet slik at mennesker med nedsatt funksjonsevne, de som har annerledes kultur og tro, arbeidsledige, de som sliter med bekymringer, ensomhet og angst og de som strever med å ha råd til å delta i alt det som foregår av gode ting i dette lokalsamfunnet, skal kjenne trygghet, aksept og finne tilpassede utfordringer som forsterker mestringsfølelse.

I samtalene med NAV, helse- og omsorgsetaten, skole og kommunens ledelse ble det helt tydelig at områdene for prosjektsamarbeid mellom kirke og lokalsamfunn er tilstede. Av potensielle muligheter vil jeg f.eks. nevne tilbud om praksisplasser og arbeidstrening - slik det allerede er eksempler på - meningsfulle tiltak for mennesker med restarbeidsevne, norskopplæring på Furuly for flyktninger og arenaer der flyktninger som er kommet etter barnehageopptaket kan treffe andre – noe som allerede er i gang på Babysang og Knøttetreff. Utvikling av det kriminalitetsforebyggende arbeidet blant ungdom er et annet sentralt felt.

Onsdag kveld hadde jeg et møte med 18 lag og foreninger som bekreftet nødvendigheten av bedre samhandling og koordinering mellom de ulike organisasjonene og en bedre dialog med kommunen, slik at en i større grad kan forsterke hverandre. Jeg er meget tilfreds med at menighetsrådet vil følge opp dette og invitere organisasjonene og kommunen til videre samtaler. Møtet med de kristne organisasjonene på Normisjons bedehus Effata bekreftet at det muligheter for enda bedre samhandling mellom menighetsrådet og de ulike kristne organisasjonene.

Det var meget gledelig å høre fra kommunens ledelse, NAV, mottakssenteret og fra kirken at befolkningen i Råde stilte opp da mottakssenteret ble etablert og behovet for økt bosetting av flyktninger meldte seg. De gode fortellingene om nye og gode naboskap vitner om et lokalsamfunn med raushet og gjestfrihet og evne til å leve nestekjærighet i praksis. Det blir det uten tvil behov for, også i årene som kommer!

Råd, kirkeordning og ansatte

Det nye menighetsrådet og fellesrådet virker godt rustet til å håndtere de store oppgavene som ligger foran, både med tanke på utviklingen av kirken i Råde og av Den norske kirke som helhet. Den store og gode virksomheten og de ulike planprosessene menighetsrådet har ansvar for, gjør at Råde menighet bør vurdere å benytte seg av tilbudet om å delta i Menighetsutviklingsprosjektet Borg bispedømmeråd og MF tilbyr menighetene i Borg. Det vil kunne bidra til å skape en enda bedre helhet.

Det er gledelig å kunne konstatere at kirkene og gravlundene siden forrige visitas er godt vedlikeholdt og at samarbeidet mellom kommune og kirke er konstruktivt og preget av meget god kommunikasjon. Relasjonen kan utvikles med årlige møter mellom fellesråd og formannskap, og avgrensede møtepunkter med spesielle tema der de relevante fagfolkene og utvalgene finner frem til mulig utvikling av samarbeidet. Enn så lenge er forholdet mellom Den norske kirke og kommunen ikke endret, verken når det gjelder lov eller finansiering. Endringene ligger et godt stykke frem i tid.

Uansett utfall av den pågående kommunesammenslåingsprosessen, vil Råde og Tomb kirker og Furulysenteret ligge i dette lokalsamfunnet som identitetsmarkør og samlingspunkt.

Den norske kirke i Råde har et godt kommunikasjonsarbeid og et menighetsblad som gjør kirken synlig for befolkningen i lokalsamfunnet. Jeg har merket meg at også kommunen ønsker å bruke bladet for å kommunisere med innbyggerne i Råde i forbindelse med prosessene rundt spørsmål om den fremtidige kommunestruktur.

Kirkens muligheter er større enn våre økonomiske ressurser. Menighetsrådet bør vurdere å etablere en givertjeneste.

Jeg har hatt tilsynssamtale med prestene, samtalt med alle ansatte i felles stabsmøte og observert de ansatte på ulike arenaer. Prestenes forkynnelse er sentral og god og det er en liten, men dedikert stab som får gjort svært mye. Arbeidsmiljøet synes meget godt.

Jeg vil gjerne få rette en takk til sokneprest og kirkeverge for å ha lagt til rette for et utmerket og godt sammensatt program og mange, gode og ikke minst hyggelige samtaler.

Avslutning

Jesus gir oss bilde av kirken som salt og lys i verden. Vi skal være saltet som gjenkjennes i hele deigen men ikke kan ses, og vi skal være lyset som gir mennesker mulighet til finne veien i verden og frem til den evige Guds lys. Kirken er rommet der menneskene kan vite at de møter den korsfestede og oppstandne Jesus Kristus og at han viser oss hvem Gud er og innbyr oss til nådens fellesskap med Den treenige Gud selv. I kirkens rom blir vi sendt til verden, til mennesker og skaperverk, for å skape mer himmel på jord.

Så stort er vårt oppdrag.

Så utrolig er Guds tillitt til oss.

Så nødvendig blir det å ha tillitt til at Guds nåde er nok for oss alle, hele tiden.

Må Gud velsigne dere!

Atle Sommerfeldt

Borg biskop

Fredrikstad 24.april 2016